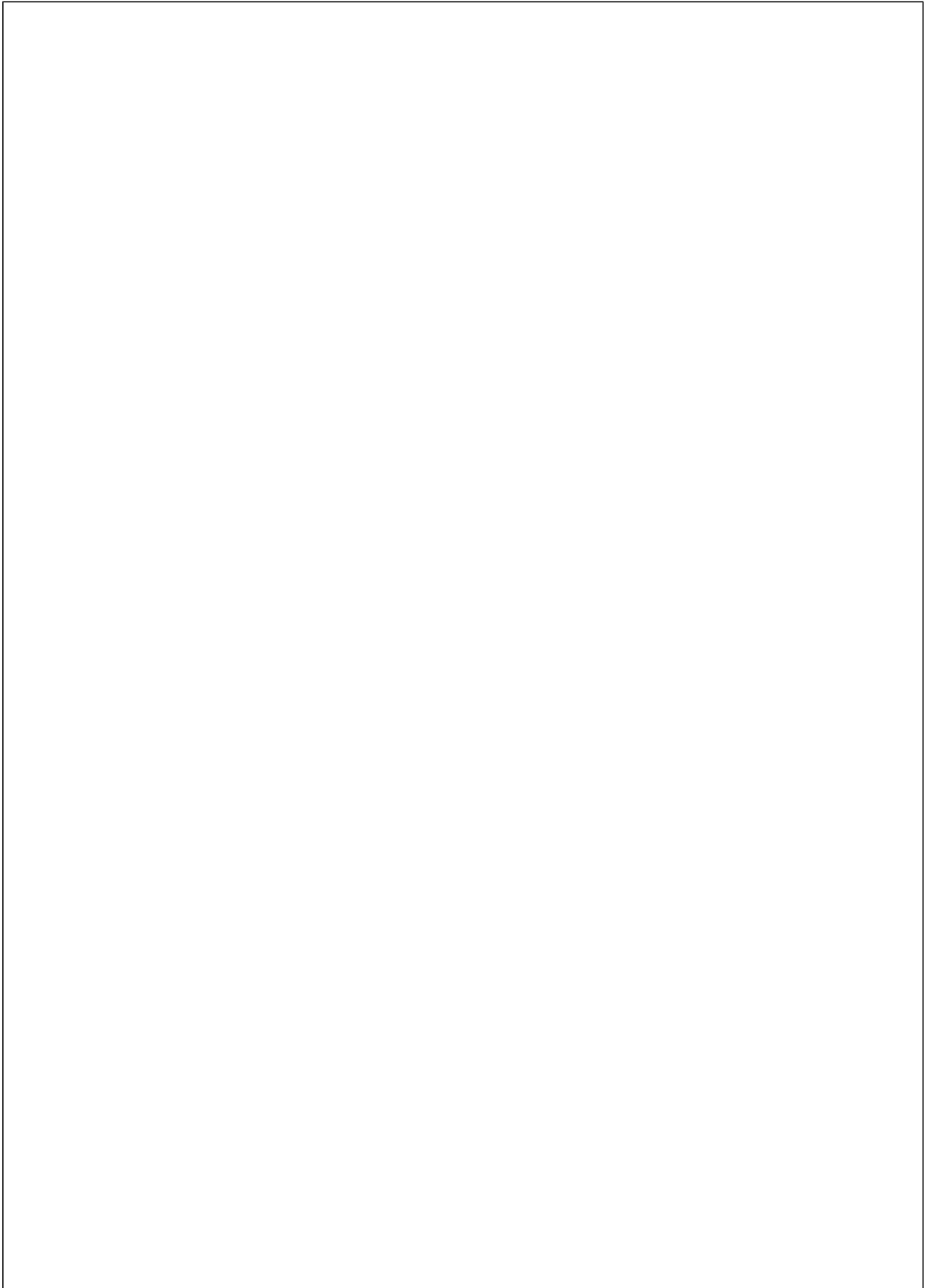

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/196039,Upamietniono-wiezniow-niemieckiego-obozu-zagłady-KL-Auschwitz-Birkenau.html>
01.03.2026, 19:59

[Następny](#)

[Powrót](#)

Upamiętniono więźniów niemieckiego obozu zagłady KL Auschwitz-Birkenau

18 stycznia 2024 r. wystartowała V edycja Biegu Pamięci ze Światłem Pokoju. W inauguracji wzięli udział m.in. prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki oraz przedstawiciele IPN.

17.01.2024

- Spotkaliśmy się dziś, by oddać hołd, cześć i pamięć tym, którzy byli już o krok od oswobodzenia, którzy czekali na to, aby opuścić niemiecki obóz koncentracyjny, ale pazerni na przymusową pracę ludzkich rąk Niemcy postanowili ich pędzić przez dziesiątki kilometrów w zimie, w mrozie, mordując ich także na tej długiej trasie w Marszu Śmierci

- powiedział prezes IPN dr Karol Nawrocki.

Ponad setka uczniów z kilkunastu szkół z: Chorzowa, Oświęcimia, Łędzin, Bierunia, Tychów, Mikołowa, Borowej Wsi, Przyszowic i Gliwic, w formie sztafetowego biegu, upamiętniła ofiary Marszu Śmierci, pędzonego z Oświęcimia do Gliwic. Podobnie jak w czterech poprzednich edycjach uczestnicy wczesnym rankiem oddali hołd wszystkim ofiarom obozu oświęcimskiego pod Ścianą Śmierci przy Bloku 11. Spod przyobozowej mogiły ostatnich ofiar KL Auschwitz, ze Światłem Pokoju wyruszyli biegiem sztafetowym na trakt oświęcimsko-gliwicki.

Prezes IPN podziękował młodzieży biorącej udział w biegu za ich determinację w pielęgnowaniu pamięci narodowej:

- Będziecie nieść Światło Wolności, Światło Pokoju, Światło Pamięci przez kolejne kilometry. To Światło nie może zgasnąć. Dzisiaj niesiecie je za sprawą swoich nóg - proszę, aby to Światło nie zgasło w waszych sercach i waszych umysłach.

W trakcie biegu symbolicznym Światłem zostały połączone miejsca pamięci związane z Marszem Śmierci, przy współudziale lokalnych władz i społeczności powiatu oświęcimskiego, bieruńsko-łędzińskiego, Bierunia, Tych, Mikołowa, Borowej Wsi, Przyszowic oraz Gliwic.

Organizatorami biegu są Zespół Szkół Technicznych nr 2 im. Mariana Batko z Chorzowa oraz Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach.

Dopełnieniem sztafetowego biegu młodzieży będzie konferencja popularnonaukowa, która odbędzie się 26 lutego w auli im. bł. ks. Jana Machy, w Zespole Szkół Technicznych nr 2 im. Mariana Batko w Chorzowie, gdzie młodzież spotka się ze świadkiem historii - więźniem obozu oświęcimskiego. Projektowi towarzyszy również wojewódzki konkurs literacko-plastyczno-fotograficzny „»Jeszcze jeden dzień, jeszcze jedna noc... aż zapłonie światło« - codzienność w obozie koncentracyjnym” przeznaczony dla młodzieży szkolnej, organizowany przez Zespół Szkół Technicznych nr 2 im. Mariana Batko w Chorzowie.

Obchody rocznicy Marszu Smierci – Pszczyna, 18 stycznia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody rocznicy Marszu Smierci – Pszczyna, 18 stycznia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Prezes IPN dr Karol Nawrocki podczas obchodów rocznicy Marszu Śmierci – Pszczyna, 18 stycznia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

W 79. rocznicę Marszu Śmierci przy tablicy upamiętniającej więźniów ewakuowanych w styczniu 1945 r. z KL Auschwitz-Birkenau, w rejonie obecnego stadionu KS „Iskra” w Pszczynie, kwiaty złożył prezes IPN dr Karol Nawrocki, a także lokalne władze i stowarzyszenia, służby mundurowe, przedstawiciele Gminy Żydowskiej oraz młodzież szkolna.

- Totalitarne zło morduje i niszczy od początku do końca, nie zatrzymuje się na swojej drodze, tak jak stało się z niemieckim nazizmem i wciąga całą spiralę wojny, okrucieństwa i barbarzyństwa wszystko i wszystkich, którzy stają na jego drodze. Na drodze tego zła stanęła także Pszczyna

- podkreślił prezes IPN.

Pszczyna była ważnym punktem trasy ewakuacyjnej więźniów niemieckiego obozu KL Auschwitz. W tym mieście kolumny z maszerującymi więźniami rozdzielały się. Część z nich kierowała się dalej drogą na Porębę i Jastrzębie-Zdrój. Inne szły na Żory i Świerklany. Pszczyna, jak i wiele innych miejsc Marszu Śmierci została naznaczona krwią.

Obchody rocznicy Marszu Śmierci – Pszczyna, 18 stycznia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody rocznicy Marszu Śmierci – Pszczyna, 18 stycznia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Obchody rocznicy Marszu Śmierci – Pszczyna, 18 stycznia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

* * *

Marsz Śmierci – w ten sposób określa się zorganizowaną przez Niemców masową ewakuację więźniów i jeńców z niemieckich obozów koncentracyjnych zlokalizowanych w Europie Wschodniej i Środkowej do obozów w głębi III Rzeszy. Tam więźniowie mieli nadal służyć jako darmowa siła robocza na potrzeby niemieckiego przemysłu zbrojeniowego.

Zbliżanie się frontów alianckich, a przede wszystkim wojsk sowieckich w 1944 i 1945 r. spowodowało, że władze SS, które nadzorowały funkcjonowanie obozów koncentracyjnych, zdecydowały się na masową deportację więźniów do innych obozów koncentracyjnych, znajdujących się na terenie III Rzeszy. Najczęściej ewakuacja odbywała się pieszo, ale były takie przypadki, gdzie część więźniów transportowano koleją. Tak było np. w obozie koncentracyjnym dla kobiet w Ravensbrück, gdzie część więźniarek została wywieziona bydlęcymi wagonami, a część opuściła go pieszo.

Większość deportacji odbywała się zimą na przełomie 1944 i 1945 r. – Niemcy zmuszali skrajnie wycieńczonych więźniów i jeńców do wielokilometrowego marszu w śniegu, często bez jedzenia i chroniącego przed mrozem odzienia. Każdego dnia mieli do pokonania odcinki długości 20-30 kilometrów, a noclegi odbywały się najczęściej pod gołym niebem. Odstępstwo od kolumny traktowane było jako próba ucieczki albo wskazywało, że więzień nie jest w stanie iść dalej – w takich przypadkach esesmani dokonywali rozstrzelania. Jak widać, pędzenie jeńców było zaplanowane i prowadzone przez Niemców w taki sposób, aby spowodować wśród nich jak najwyższą śmiertelność.

Pierwsze Marsze Śmierci na polskich ziemiach miały miejsce w 1944 r. i były ewakuacją z obozu w Majdanku.

W połowie stycznia 1945 r. władze SS nadzorujące KL Auschwitz wydały rozkaz ostatecznej

ewakuacji więźniów i likwidacji obozu. Od 17 do 21 stycznia 1945 r. w pieszych kolumnach ewakuacyjnych konwojowanych przez uzbrojonych esesmanów z KL Auschwitz i jego podobozów wyprowadzono około 56 tysięcy osób. Najdłuższą drogę mieli do pokonania więźniowie z podobozu Auschwitz w Jaworznie. 3200 osób przeszło do KL Gross-Rosen na Dolnym Śląsku - to około 250 kilometrów.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)